

KÖBÖL JÓZSEF

1909. december 8. Karcag, Jász-Nagykun-Szolnok vármegye -
2000. május 8. Budapest

MNM

FŐBB TISZTSÉGEI

Az MKP KV póttagja	1946. október 1.-1948. június 14.
Az MKP KV Szervező Bizottsága póttagja	1946. október 1.-1948. június 14.
Az MDP Budapesti Bizottsága titkárhelyettese	1948. június 4.-1949. június 30.
Az MDP KV tagja	1948. június 14.-1956. október 31.
Az MDP KV Szervező Bizottsága tagja	1948. június 15.-1950. május 31.
Budapest Székesfőváros Törvényhatósági Bizottsága elnöke	1948. szeptember 29.-1949. július 20.
Budapest alpolgármestere	1949. július 20.-1950. május 15.
A Magyar Építőmunkások Országos Szabad Szakszervezete főtitkára	1950. május-1950. december
Az Építő-, Fa- és Építőanyag-ipari Dolgozók Szakszervezete főtitkára, illetve elnöke	1950. december-1954. december
Az MDP KV Párt- és Tömegszervezetek Osztálya vezetője	1954. december-1956. október
Az MDP PB tagja	1956. október 24.-1956. október 31.
Az MDP Budapesti Bizottsága első titkára	1956. október 30.-1956. október 31.
Az MSZMP IKB tagja	1956. november 7.-1957. június 22.
Az MSZMP IKB Szervező Bizottsága tagja	1956. november 28.-1957. február 26.

PÁLYÁJA

Apja, Weiss Gyula pék volt, anyját Klinger Margitnak hívták. Korán árvaságra jutott, nővérei nevelték. 1920-ban a négy elemi elvégzése után testvérei írták be a Zrínyi Ilona Gimnáziumba, de anyagi okok miatt csak négy osztályt tudott befejezni, ezután asztalosinasnak szegődött. 1926-ban a famunkások szakszervezete, az illegális Kommunista Ifjúsómunkások Magyarországi Szövetsége és a Kommunisták Magyarországi Pártja tagja lett. 1929 elején letartóztatták, és 3 hétig vizsgálati fogságban tartották. Ezután munkahelyéről elbocsájtották, s 1929 nyarán Franciaországba emigrált, ahol előbb pincérként dolgozott, majd szakmájában helyezkedett el, s belépett a Francia Kommunista Pártba. 1931 márciusában hazatért, de rövidesen ismét letartóztatták, s ezúttal fél évre ítélték. Szabadulását követően a KIMSZ Budapesti Bizottságának tagja lett, 1932-ben egy ideig az újpest-rákospalotai KIMSZ-kerület összekötője volt. 1933 végén helyet kapott a KMP budapesti bizottságában. 1934 szeptemberében a Szovjetunióba küldték, ahol elvégezte a nemzetközi Lenin Iskolát. 1936-ban rövid ideig Párizsban tartózkodott, Bu-

dapestre visszatérve a szakszervezeti mozgalomban tevékenykedett, majd egy évvel később ismét felvette a kapcsolatot a KMP-vel. A Magyar Történelmi Emlékbizottság által szervezett 1942. március 15-i háborúellenes tüntetés után letartóztatták, és nyolc évre ítélték. 1942 végén besorozták a 405. számú különleges munkásszázadba, de a voronyezsi szovjet áttörés miatt nem került ki a frontra, hanem 1943 májusában leszerelték, és visszavitték a Margit körúti fegyházba. A nyilas hatalomátvétel után önként jelentkezett aknaszedésre, ahonnan sikerült megszöknie, és visszatérnie Budapestre.

1945 januárjában a Magyar Kommunista Párt VIII. kerületi, majd csepeli szervezetének megalakításával bízták meg. 1945. áprilisban Budapesten beválasztották az Ideiglenes Nemzetgyűlésbe, 1945. novemberben csak pótképviselő lett, 1947. augusztustól 1958-ig folyamatosan az Országgyűlés tagja volt. 1945. májustól a budapesti pártbizottság szervezési osztályát vezette. 1946. októberben az MKP III. kongresszusán a Központi Vezetőség és a Szervező Bizottság póttagja lett. 1948. júniustól a szociáldemokrata pártnak a MKP-ba olvasztásával megalakított Magyar Dolgozók Pártja nagybudapesti bizottságának helyettes titkára volt, az egyesülési kongresszuson bekerült a KV-ba és a KV Szervező Bizottságába (előbbinek 1956. októberig, utóbbinak 1950. májusig volt a tagja). 1948. szeptember végén a fővárosi törvényhatósági bizottság elnökévé, 1949. júliusban pedig Budapest alpolgármesterévé választották, posztját a tanácsrendszer 1950. májusi bevezetéséig töltötte be.

1950. májustól az iparági alapon átszervezett építőmunkás-szakszervezet (a Magyar Építőmunkások Országos Szabad Szakszervezete nevet 1950. december 9-én változtatták Építő-, Fa- és Építőanyag-ipari Dolgozók Szakszervezetére) főtitkára, illetve elnöke volt. 1954. decemberben az MDP KV Párt- és Tömegszervezetek Osztályának vezetőjévé nevezték ki. A KV 1956. október 23/24-i, a forradalom kirobbanása miatt megtartott ülésén beválasztották a Politikai Bizottságba, de az október 28-án életre hívott hatfős elnökségbe már nem fért bele. Október 30-án reggel a leváltott Kovács István utódként egy napra a budapesti pártbizottság első titkára lett.

1956. november 4-e után Kádár megpróbálta bevonni a Magyar Szocialista Munkáspárt felső vezetésébe, de Kőből visszautasította a megkeresést, majd mégis bekerült az Ideiglenes Központi Bizottságba, a hónap végén pedig a rövid időre felélesztett Szervező Bizottságba is. A forradalmi események megítélésében az első hónapokban a „puhább álláspontot” képviselte, az IKB november 11-i és december 2-i ülésein nyíltan a Nagy Imre-csoporttal való megegyezést szorgalmazta. Az 1957. február 26-i IKB-ülésen már önkritikát gyakorolt: „Kétségtelen, hogy október 23-ának Magyarországon csak az ellenforradalmárok látták hasznát. Az alatt az idő alatt, ami eltelt, bizonyos lett, hogy a felemás álláspont nem volt helyes, mert igazolta volna a felkelés jogosságát a szocializmus építése közben. Másrészt nagy kárt okozott volna a nemzetközi munkásmozgalomnak. [...] A második vitás kérdés a Nagy Imre-csoport eltávolítása körül volt. Ez a vita is alapvetően helytelen volt részemről. Ha nem történik meg, elég sok bajt okozott volna, s nehezebb lett volna az ellenforradalom elleni harc, bátrabban szervezkedtek volna. [...] A harmadik vitás kérdés volt [...] az adminisztratív, elnyomó intézkedések és a politikai tömegmunka ellenforradalmárokkal szembeni iránya. Én úgy vélem, hogy én nem elég dialektikusan néztem ezt a kérdést. Ez idő alatt bebizonyosodott, hogy az adminisztratív intézkedések nélkül nem lehet szétverni az ellenforradalmat politikailag sem.”

Az önkritika azonban kevésnek bizonyult, az IKB június 22-i ülésén kizárták a tesületből, de az Ideiglenes Intéző Bizottság által megszavazott szigorú megrovás pártbüntetést megrovásra enyhítették. Már ezt megelőzően állami területre helyezték, 1957. májustól építésügyi miniszterhelyettes, 1961. májustól 1972. évi nyugdíjazásáig az Országos Tervhivatal főosztályvezetője volt.

IRODALOM

Segédkönyv a Politikai Bizottság tanulmányozásához. Szerkesztette Nyirő András. Interart Kiadó, Budapest, 1989. 293.

Az 1947. szeptember 16-ra összehívott Országgyűlés almanachja. 1947. szeptember 16.–1949. április 12. Főszerkesztők: Marelyn Kiss József, Vida István. Szerkesztette Horváth Zsolt és Hubai László. Magyar Országgyűlés, Budapest, 2005. 239–240.

A főváros élén. Budapest főpolgármesterei és polgármesterei, 1873–1950. Szerkesztette Feitl István. Napvilág Kiadó, Budapest, 2008. 133–135.

